

ק"פ 32743/12/22 - ראיף עבד אלעזיז אסעד נגד ניזאר מוחמד ותד אנית עתאמנה עבד אלקאדר ותד

בית משפט השלום בעכו

ק"פ 32743-12-22 אסעד נ' ותד
תיק חיצוני:

לפני	כבוד השופט וויליאם חאמד
קובל	ראיף עבד אלעזיז אסעד
נגד	
נאשמים	ניזאר מוחמד ותד אנית עתאמנה עבד אלקאדר ותד

החלטה

1. בקשה למחוק את כתב הקובלנה, ובקשה לחייב הקובל לגלות חומרי חקירה.
2. הקובל הגיש כנגד הנאשמים קובלנה פלילית, הכוללת ארבעה פרטי אישום.
3. במסגרת פרטי האישום הראשון, השני והשלישי מייחס הקובל לנאשמים 2 ו-3 עבירת של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן - "החוק"), ועבירות לפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965.
4. במסגרת פרט האישום הרביעי מייחס הקובל לכל הנאשמים עבירה לפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע.
5. דיון במעמד הצדדים התקיים ביום 16/3/23, ובהחלטה באותו דיון הוריתי לקובל להמציא לב"כ הנאשמים תצהירים מטעם עדי התביעה מטעמו, וכן הוריתי כי יגישו הנאשמים את טענותיהם המקדמיות, שצינו בדיון הנ"ל, בכתב, ולקובל ניתנה זכות להגיש טיעוני תגובה.
6. בהמשך, הוגשה הודעה מטעם הקובל, תגובה מטעם נאשם 1 ובקשה מטעם הנאשמת 2.

טיעוני הקובל:

7. לטענת הקובל, במסגרת הודעתו בכתב, הוא המציא לסנגורים את חומרי החקירה שברשותו, למעט תצהירי עדות
עמוד 1

ראשית, שכן, הוא פנה לעדי התביעה ליתן תצהירים כנדרש, אך אלה סירבו לכך, מחמת חשש מפני הנאשמים.

טיעוני הנאשם 1:

8. בתגובתו בכתב טען ב"כ הנאשם 1 כי, הוא חוזר בו מהטענה לחוסר סמכות מקומית של בית משפט זה לדון בקובלנה. כן הוסיף כי לנאשם 1 מיוחס אך פרט האישום הרביעי בקובלנה, שעניינו מכתב התראה ששלח הנאשם 1, מתוקף היותו עורך דין וכמי שייצג את הנאשמת 2, לקובל, כאשר אין במכתב זה כל עבירה לפי חוק איסור לשון הרע. המדובר במכתב סטנדרטי, שנשלח כרגיל על ידי עורך דין לצד שכנגד. עוד ציין ב"כ הנאשם 1 כי המכתב הנ"ל לא נשלח לאף גורם למעט לקובל עצמו, אף שצוינו שם מכותבים נוספים, והקובל לא ציין בכתב הקובלנה כל עד שיוכיח כי המכתב פורסם ברבים, או שמי מהמכותבים האחרים, שצוינו במכתב, קיבלו העתק ממנו.

9. עוד טען ב"כ הנאשם 1 כי כתב הקובלנה לוקה בחסר, משלא צוינו פרטים מזהים של עדי התביעה, לא הועבר כל חומר חקירה מאת הקובל לנאשמים, והודעתו בכתב של הקובל לפיה העדים סירבו לשתף עמו פעולה, לא נתמכה בתצהיר מטעמו, ואף הקובל עצמו טרם הגיש תצהיר לתמוך בעובדות נשוא כתב הקובלנה.

10. לטענת ב"כ הנאשם 1, אי צירוף תצהירים, העדר פירוט בדבר זהות עדי התביעה, ואי העברת חומרי חקירה כלשהם - מהווים פגם מהותי המצדיק מחיקה של כתב הקובלנה.

טיעוני הנאשמת 2:

11. ב"כ הנאשמת 2 הגיש בקשה בכתב למחיקת הקובלנה כנגד הנאשמת 2. לטענתו, הנאשמת 2 הינה מנהלת בית ספר יסודי בכפר ג'ת, ובהיותה עובדת מדינה כאמור, ומכיוון ועניין הקובלנה הוא מעשה שנעשה, לפי הנטען, במסגרת תפקידה כאמור, לא ניתן להגיש כנגדה קובלנה ללא אישור של היועץ המשפטי לממשלה, לפי סעיף 69 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982.

12. לא הוגשה כל בקשה או תגובה בכתב מטעם הנאשם 3.

דין והכרעה

אתייחס להלן לכל נאשם בנפרד.

נאשם 1

13. לנאשם 1 מיוחסת העבירה שבפרט האישום הרביעי, וזאת לפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965. " לשון הרע " מוגדר בהוראת סעיף 1 לחוק הנ"ל, כך:

" לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול:

1. להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה,

לבוז או ללעג מצדם.

2. לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו

3. לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה

אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו.

4. לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו,

מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו "

14. " פרסום " מוגדר בהוראת סעיף 2 לחוק, כך:

"(א) פרסום, לעניין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או

בדפוס...

(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות -

(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע

(2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות, להגיע לאדם זולת הנפגע "

15. לפי הנתען שם, ביום 22/10/22 קיבל הקובל מכתב מאת הנאשם 1, כמי שמייצג את הנאשמים 2 ו- 3, ובמסגרתו הנאשם 1, כך לטענת הקובל, התבטא הנאשם 1 כנגד הקובל באופן מבזה, פוגעני ומאיים, ותוך הטחת דברי שקר כנגדו, וכן לשלוח העתק מהמכתב אל מעסיקיו של הקובל, במטרה להזיק לו במסגרת עבודתו.

16. מלבד הטענה בסעיף 6.1.6 לכתב הקובלנה, לפיה, הנאשם 1 שלח את המכתב לאחרים מלבד הקובל עצמו, לא נטען במסגרת כתב הקובלנה כל טענה לעניין הפצת המכתב בקרב אחרים מלבד הקובל עצמו. הטענה הנ"ל בדבר שליחת המכתב לאחרים מלבד הקובל נותרה כללית ותיאורטית. לעניין זה אציין כי, עיון ברשימת עדי התביעה מלמד כי המכותבים לפי המכתב עצמו לא נמנים עם עדי התביעה מטעם הקובל. הקובל לא ציין בכתב הקובלנה כל ראייה,

בין בעדות ובין אחרת, לתמוך בטענתו כי המכתב נשלח לאחרים מלבדו.

17. משכך, וגם בהנחה ויש לקבוע כי תוכן המכתב הוא פוגעני ומבזה, הרי שלא מתקיים יסוד "הפרסום", הנדרש לשם התגבשות עבירה לפי חוק איסור לשון הרע. העובדה כי בגוף המכתב צוינו מספר מכותבים, אינה בבחינת ראייה לכאורה כי המכתב אכן נשלח לאלה, ואין כל טענה בכתב הקובלנה באשר לאופן פרסום המכתב לאחרים, מלבד האמור במכתב עצמו.

18. גם בהנחה ויוכח כי המכתב נשלח למכותבים הרשומים בו, עדיין מתקיימת לנאשם 1 הגנת תום הלב המוסדרת בהוראת סעיף 15 (8), לפיה:

" במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה

אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות

האלו:

...

(8) הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בעניין שבו האדם שאלי

הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה

שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור

בעניין המשמש נושא התלונה ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות

הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה".

19. הקובע הינו איש חינוך, ומורה בבית ספר תיכון בג'ת. שליחת המכתב פרט האישום הרביעי בקובלנה לראש המועצה המקומית ג'ת, למנהל בית הספר תיכון, למפקחים על בית הספר הנ"ל, חוסה תחת ההגנה בהוראת סעיף 15 (8) הנ"ל. שכן, המדובר בשליחת העתק המכתב הנ"ל לגורמים הממונים על התובע, מכוח דין וחוזה, ואין לומר כי מי מהגורמים הנ"ל אינו בבחינת רשות המוסמכת לברר תלונה כאמור, אלא שעניין הוא בגופים בעלי זיקה למסגרת המקצועית של התובע והם מוסמכים לברר את הנטען במכתב כנגד הקובל.

20. יתרה מזו, עיון במכתב (נספח ט' לקובלנה) מלמד כי הוא בבחינת דרישה של נאשם 1, כמי שמייצג את נאשמת 2, כי הקובל יפרסם הודעת התנצלות לטובת הנאשמת 2, עקב פרסום הפוסט בדבר הפעילות בבית הספר, וכן לפצות אותה בגין אותו פרסום שלדעתו היה פוגעני כלפי הנאשמת 2, ובמידה ולא תפורסם הודעת התנצלות ולא

ישולם הפיצוי, יינקטו הליכים משפטיים לרבות הגשת תלונה במשטרה.

21. לא מצאתי כי יש במתואר לעיל כדי להוות פרסום הפוגע בשמו הטוב של הקובל, או פרסום מבזה, פוגעני, משפיל או כזה שיש בו כדי לפגוע בעיסוקו או בהיבט אחר שלו.

22. המדובר במכתב מטעם עורך דין, שמייצג את הנאשמת 2, והמופנה אל הקובל בדרישה לפיצוי, אחרת יינקטו הליכים משפטיים.

23. גם מטעם זה, דין הקובלנה כנגד הנאשם 1 להימחק, שכן, עובדות הקובלנה לא מגלות עבירה בעניינו של נאשם 1.

נאשמת 2

24. כאמור, לנאשמת 2 מיוחסות העבירות הנ"ל במסגרת כל פרטי האישום בכתב הקובלנה.

25. לפי הנטען בכתב הקובלנה ביום 17/10/22 פרסם הקובל פוסט לעניין פעילות שנערכה על ידי יועצת באחד מבתי הספר היסודיים, ובמסגרת אותו פרסום הביע הקובל את דעתו באשר לטיב הפעילות הנ"ל, וכן ביקש מציבור המגיבים להביע את דעתם בנדון. רבים הגיבו לפוסט, כאשר חלקם הביעו ביקורת כנגד אותה פעילות שנערכה בבית הספר, בהיותה, לטענתם, מנוגדת לערכי החברה האסלאמית.

26. לטענת הקובל, איש מהמגיבים לפוסט לא ציין בתגובתו את שם בית הספר או הישוב בו נמצא בית הספר או את שמו של מי מהנאשמים שבכתב הקובלנה.

27. לאחר פרסום הפוסט, כך לטענת הקובל, הוא קיבל, באמצעות יישומון " מסנג'ר ", פניה מאת הנאשמת 2, במסגרתה מודיעה לו הנאשמת 2 כי היה עליו לוודא את הפרסום, וכי היא והיועצת בבית הספר ממלאות את תפקידן וחובתן כלפי התלמידים כרצון אלוהים, כדבריה שם.

28. לאור הנטען בעובדות כתב הקובלנה, יש לקבוע כי עניין הקובלנה במעשה שנעשה על ידי הנאשמת 2, לפי הנטען שם, תוך כדי מילוי תפקידה כמנהלת בית הספר היסודי בג'ת. בהיותה ממלאת תפקיד זה, הרי שהיא עובדת מדינה, ומשכך, חלה בעניינה הוראת סעיף 69 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982 (להלן: " החסד"פ), לפיה:

" לא תוגש קובלנה לפי סימן זה על עובד המדינה בשל מעשה שעשה

תוך מילוי תפקידו, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה "

29. מכאן, קבלת הסכמתו של היועץ המשפטי לממשלה להגשת קובלנה כנגד עובד מדינה, לעניין מעשה שנעשה תוך מילוי תפקידו של העובד, הוא תנאי הכרחי, ובבחינת תנאי סף, שבלעדיו לא מתקיימת לקובל הזכות להגיש קובלנה כנגד אותו עובד מדינה. לשון החוק ברורה ומפורשת: תנאי זה אמור להתקיים בטרם תוגש הקובלנה, ולא בדיעבד.

30. אין חולק כי הקובל לא פנה ליועץ המשפטי לממשלה לשם קבלת הסכמתו להגיש קובלנה זו כנגד הנאשמת 2.

31. משלא ניתנה הסכמה של היועץ המשפטי לממשלה להגיש קובלנה כנגד הנאשמת (והרי הקובל לא פנה כלל לקבל הסכמה כאמור), יש להורות על מחיקת כתב הקובלנה כנגד הנאשמת, מטעם זה.

32. לא זו אף זו: מצאתי כי דין הקובלנה כנגד הנאשמת 2 להימחק גם מטעם אחר, שעניינו, עובדות הקובלנה לא מגלות עבירה. עיון בכתב הקובלנה מגלה כי, מלבד אותה פניה של הנאשמת 2 אל הקובל, שתוארה מעלה, לא נטען על ידי הקובל כי זו נקטה בכל מעשה, בין בפרסום פוגע או מאיים. המשך התיאור של עובדות הקובלנה עניינו הודעות ופרסומים שבין הנאשם 3 לבין הקובל, ומכתב שנשלח על ידי הנאשם 1 אל הקובל. אין כל טענה לשותפות, ולו עקיפה, של הנאשמת 2 למעשים הנטענים ביתר חלקי הקובלנה. משכך, עובדות כתב הקובלנה לא מגלות עבירה בעניינה של הנאשמת 2.

33. עיקר עובדות הקובלנה עניינן פרסומים מטעם הנאשם 3 כנגד הקובל. הנטען שם עשוי להקים עבירה, במידה ויוכחו כל היסודות הנדרשים לכך לפי סעיף 192 לחוק העונשין ולפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע.

נאשם 3

34. בהתייחס להמצאת חומרי חקירה לנאשם 3 אציין כי, זכותו של נאשם לעיין בחומרי החקירה שברשות המאשימה, היא מדינת ישראל, מוסדרת בהוראת סעיף 74 (א)(1) לחסד"פ, ולפיה:

" הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו...לעיין

בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או

שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע...".

35. כן נקבע בהוראת סעיף 77 (א) התוצאה של אי קיום חובת הגילוי הנ"ל, על ידי המאשימה, כך:

" לא יגיש תובע לבית המשפט ראייה ולא ישמיע עד אם לנאשם או לסניגורו לא ניתנה הזדמנות סבירה לעיין בראייה או בהודעת העד בחקירה ...".

36. בצד אלה, קובעת הוראת סעיף 79 כי:

" לא יגיש קובל לבית המשפט ראייה שבכתב שהיתה בידו, אלא אם המציא לנאשם העתק ממנה ".

37. יוצא כי, לפי הוראת סעיף 74 והוראת סעיף 77, על הקובל, הוא המאשים בהליך קובלנה פלילית, חלה החובה להמציא לנאשם כל חומרי החקירה שנאספו ושבידיו, בעוד שלפי הוראת סעיף 79 הנ"ל, על הקובל להמציא לנאשם אך ראייה בכתב שברשותו, ומכאן, אין חובה זו מתקיימת שעה שאין ברשות הקובל ראייה בכתב.

38. האם הוראת סעיף 79 באה לצמצם את תחולת הוראת סעיף 74 בהליך קובלנה פלילית, או להוסיף עליו?

39. בית המשפט העליון נדרש לאחרונה לשאלה הנ"ל ולהליכי גילוי ראייה בקובלנה פרטית. פסק הדין ניתן בתיק בגץ 1322/22 דיאנה כהן נגד שמואל מלמד (פורסם בנבו), שם קבע בית המשפט העליון כי:

" קשה להלום כי מעמדו של נאשם בקובלנה פלילית יהיה נחות

אפילו מזה של נתבע בתובענה אזרחית. לכן, מדרך של קל וחומר

מהוראות הגילוי והעיין על פי תקנות סדר הדין האזרחי, אני

סבור כי יש לחייב את הקובל לפחות באותן החובות החלות על

המאשימה במשפט פלילי ויש להכיר בזכותו של הנאשם לעיין

במסמכיו של הקובל ".

40. האם הקביעה הנ"ל של בית המשפט העליון מובילה למסקנה כי הקובל חייב להמציא לנאשם תצהיר עדות ראשית שלו ושל העדים מטעמו, שעה שעדויותיהם של אלה לא מתועדות בכתב, בין במסגרת חקירה משטרתית ובין בנסיבות אחרות? בית המשפט העליון, בפסק הדין הנ"ל, קבע, לעניין זה, כי הוראת סעיף 77 (א) לחסד"פ בצירוף הוראת סעיף 79 לחסד"פ מובילות למסקנה כי:

" יש לחייב את הקובל להגיש הודעה כתובה של עדי התביעה

מטעמו."

41. בצד זאת, קבע בית המשפט העליון כי נוכח יכולתו המוגבלת של הקובל לגבות הודעות מעדים, אין לחייבו להמציא מראש את תוכן עדותם של העדים שאינם בשליטתו. לעומת זאת, שעה שעדי התביעה הינם בשליטתו של הקובל, או כאלה שהקובל יכול לפנות אליהם ולקבל אמרה כתובה או פרפראזה של עדותם - יש מקום לחייבו לעשות כן. בית המשפט העליון ציין מפורשות שם כי, שעה שעדי התביעה שהקובל מבקש להעיד הינם קרובי משפחה של הנאשם או מקורבים לו, ושאינן לקובל שליטה עליהם עד שביכולתו לערוך הודעות בכתב מטעמם, אין לחייבו להמציא מראש לנאשם הודעות בכתב של אלה, ואין לחייבו לייצר ראיות שאינן ברשותו.

42. משכך, יש לקבוע דיון לברר האם ביכולתו של הקובל להמציא לנאשם 3 הודעות בכתב של עדי התביעה מטעמו, או שמא אין לחייבו בכך.

סוף דבר

אני מוחק את הקובלנה כנגד הנאשמים 1 ו- 2.

אני קובע דיון, לבירור תחולת חובת הגילוי והעיון, בעניינו של נאשם 3, ליום 4/1/24 שעה 13:00.

להמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ד' חשוון תשפ"ד, 19 אוקטובר 2023, בהעדר הצדדים.